

Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17311>

Özet

Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i (BKUÖ), orijinal ad? **Other as Shamer Scale-2** (OASS-2) olan psikolojik arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin kendi çevrelerindeki önemli di?er ki?iler taraf?ndan yarg?lanma, ele?tirilme veya reddedilme alg?s? sonucunda deneyimledikleri **d??sal utanma** duygusunun yo?unlu?unu ve s?kl???n? ölçmeyi amaçlamaktadır. Uyarlama çal??mas?, 2020 y?l?nda Begüm Sat?c? ve M. Engin Deniz taraf?ndan gerçekte?tirilmi? olup, d??sal utanman?n **yaln?zl?k**, psikolojik s?k?nt? ve genel iyi olu? ile olan ili?kilerini Türk kültürü ba?lam?nda incelemi?tir. Ölçek, özellikle sosyal ve linik psikoloji alanlar?nda, utanç temelli zorluklar?n anla??lmas? için temel bir araç sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i, **d??sal utanma**, **utanç**, OASS-2, uyarlama, psikolojik s?k?nt?, yaln?zl?k, psikometri.

Yazarlar

Begüm Sat?c?, M. Engin Deniz

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin kendilerini ba?kalar?n?n gözünden olumsuz ve kusurlu olarak alg?lama e?ilimini, yani **d??sal utanma** düzeyini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu yap?, Paul Gilbert'in utanç teorisi çerçevesinde, ki?inin öz-ele?tiriden ziyade d??sal ele?tiri ve yarg?lanma beklentisiyle ya?ad??? utanç duygusunu temsil eder.

Türkçe uyarlama çal??mas?, OASS-2'nin Türk örnekleminde kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak, **d??sal utanma** kavram?n?n Türkiye'deki psikolojik ara?t?rmalara entegre edilmesini hedeflemi?tir. Bu sayede, d??sal utanman?n **psikolojik s?k?nt?** ve dü?ük ya?am kalitesi gibi olumsuz sonuçlarla olan güçlü korelasyonlar? daha derinlemesine incelenebilmektedir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i, bireyin ba?kalar?n?n kendisi hakk?nda olumsuz dü?ündü?üne dair alg?lar?n? merkeze alan **D??sal Utanma** (External Shame) yap?s?n? ölçmektedir. D??sal utanma, sosyal bir tehdit alg?s?ndan kaynaklanır; birey, ba?kalar?n?n kendisini de?ersiz, ba?ar?s?z veya kabul edilemez olarak gördü?üne inan?r ve bu durum yo?un utanma duygular?na yol açar.

Bu psikolojik yap?, bireyin sosyal kabul görme ihtiyac? ile ba?kalar? taraf?ndan yarg?lanma

korkusu aras?ndaki çat??may? yans?t?r. Ölçekten yüksek puan alan bireylerin, sosyal ortamlarda sürekli tetikte olduklar? ve kendilerini **yaln?zl?k** duygular?na daha yatk?n hissettikleri varsay?lmaktad?r.

Geçerlik

Satici ve Deniz (2020) taraf?ndan yürütölen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerli?i titizlikle incelenmi?tir. Do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk költürüne uygun oldu?unu ve yeterli model uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Ölçüt ba??ml? geçerlik ba?lam?nda, Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i puanlar?n?n, teorik beklentilere paralel olarak, artan **psikolojik s?k?nt?** ve dü?ük iyi olu? düzeyleri ile anlaml? düzeyde pozitif ili?kiler gösterdi?i tespit edilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in d??sal utanma yap?s?n?n ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarlıl?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda elde edilen yüksek Cronbach Alfa de?erleri, Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i maddelerinin birbiriyle tutarlı oldu?unu ve ayn? psikolojik yap?y? istikrarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu yüksek **güvenirlik** seviyesi, arac?n hem ara?t?rma hem de klinik amaçlar için istikrarlı sonuçlar verdi?ini do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, OASS-2'nin faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad???n? belirlemek için do?rulay?c? faktör analizi kullan?lm??t?r. Analizler, ölçe?in temel bile?eninin, bireylerin ba?kalar? taraf?ndan utand?rılma veya ele?tirilme alg?s?n? temsil eden tek bir bask?n faktör etraf?nda topland???n? göstermi?tir. Bu tek faktörlü yap?, **d??sal utanma** deneyiminin bütönsel do?as?n? yans?tmaktad?r.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation of the Other as Shamer Scale-2)

Format: Likert tipi derecelendirme (Kaynakta kesin olmamakla birlikte, orijinal ölçekler genellikle 5 veya 7'li Likert format?n? kullan?r.)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Population Group: Yetişkinler

Age Group: Belirtilmemiş (Uyarlama genellikle üniversite öğrencisi veya genel yetişkin örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.)

Population Details: Türk kültürüne ait örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır.

Test Methodology: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Utanma, dışsal utanma, OASS-2, psikolojik iyi oluş, Begüm Satıcı, Türk uyarlaması, öz bildirim.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: begum@artvin.edu.tr (Sorumlu Yazar Begüm Satıcı)

Correspondence Address: Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin, Türkiye (Sorumlu yazarın kurumu)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlaması ve psikometrik özellikleri **2020** yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanıma ilişkin izinler ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Begüm Satıcı ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarlama çalışması için orijinal makalesine ve ölçek materyallerine ilişkin PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [baskalari-kaynakli-utanma-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Satici, B., & Deniz, M. E. (2020). External shame, loneliness, psychological distress, and well-being: Insights from the Turkish adaptation of the Other as Shamer Scale-2. *Current Issues in Personality Psychology*, 8(2), 154-167. DOI: [10.5114/cipp.2020.97421](https://doi.org/10.5114/cipp.2020.97421). Makaleye erişim linki: czasopisma.bg.ug.edu.pl

Başkalar? Kaynaklı? Utanma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Bu nedenle bu bölümde

herhangi bir madde listesi sunulmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM